

Fris-Nytt 2/2022

Fris-Nytt 2/2022

Innehåll:

- ↳ **Ordförande har ordet**
- ↳ **Ålands 100-åriga självstyrelse**
- ↳ **Fris årsmöteshelg**
- ↳ **Special: Önningebykolonin**
- ↳ **Fris deltog i:**
 - *Seminarium om ryska hot och påverkansoperationer*
 - *Stadshuslunch med Finlands president*
 - *Ordet Fritt i Gävle*
 - *Civilsamhällesforumet "The Peoples´ Perspective"*
 - *Seminarieriet "Språkens betydelse i kontakterna mellan Sverige och Finland"*
- ↳ **Rapport från Fris föreningar:**
 - *Umeå Finlandssvenskar*
 - *Finlandssvenskar i Uppsala*
- ↳ **Kalendarium se fris.nu**

Ordförande har ordet

Hej allesammans! Nu har vi kommit igång efter alla restriktioner och våren har gått i rekordfart. Jag vill tacka alla som deltog i årsmötet - det var rekord i antal anmälda föreningar! Vi går mot högsommaren, så samla på er riktigt mycket energi för kommande höst och dess aktiviteter.

Skön sommar!

Jack Stenberg, förbundsordförande

Ålands 100-åriga självstyrelse

Grattis Åland! I detta nummer uppmärksammar vi Ålands 100 år av självstyrelse med en särskild del om Önningebykolonin. Du hittar den på sida 4–5.

Fris årsmöteshelg

Sandra Falkeborn och Jannika Häggström uppträder på Finntastic Festival. Foto: Fris

Den 23–24 april kunde Fris hålla sitt första fysiska årsmöte sedan 2019. Precis som flera årsmöten innan pandemin hölls mötet i samband med Kulturnatt Stockholm och Finntastic Festival på Finlandsinstitutet.

Finntastic Festival, som i år firade sitt tionde år, blev en lyckad tillställning med över 400 besökare. Finntastic Junior, som hölls tidigare samma dag, lockade omkring 130 besökare. Bland de kulturella inslagen under årets festival kunde graffitiryor av Niina Mantsinen, kortfilmen Ada och spelningar med Jami Faltin och KISSA från Finland upplevas.

Bekanta finlandssvenska toner ljud när ett fullsatt Bakfickan spontant brast ut i Modersmålets sång strax före den finlandssvenska sångerskan Jannika Häggström med pianist Sandra Falkeborn skulle äntra scenen. Jannika bjöd på ett set med egna underfundiga alster, allsång och anekdotiskt mellansnack.

Själva årsmöteshelgen började redan på lördag eftermiddag med incheckning och gemensam middag på Hotel Kung Carl. Hotellets konferensdel med tjugig utsikt mot Kungsgatan skulle komma att nyttjas för Fris årsmöte på söndagen.

Söndagsprogrammet inleddes med en uppföljning till den kommunikationsworkshop som hölls på höstmötet 2021. Magnus Kortell lotsade grupsamtalen även denna gång.

Årsmötet 2022. Foto: Fris

Därefter följde en presentation av Jouni Laaksonen, minister och ställföreträdande beskickningschef på Finlands ambassad i Sverige, med fokus på Sverige och Finlands nära samarbete. Strax före lunch hade talspråksforskaren Jenny Nilsson bjudits in att presentera ett föredrag om kommunikativa likheter och skillnader i sverigesvenska respektive finlandssvenska samtal. Ett tankeväckande och uppskattat inslag.

Det formella årsmötet inleddes efter brunchbuffén på hotellet och som mötesordförande valdes Markus Selin, till vardags riksdagsledamot (S). Mötet avslöpte snabbt och följande förtroendevalda röstades fram:

† Fris styrelse

- ↻ Jack Stenberg, förbundsordförande
- ↻ Carita Haaksi, vice ordförande
- ↻ Karin Sundström, ekonomiansvarig
- ↻ Monica Eckermalm, ledamot
- ↻ Christina Twerin, ledamot
- ↻ Tina Stoor, ledamot
- ↻ Jim Jormanainen, ledamot
- ↻ Barbro Allardt Ljunggren, suppleant
- ↻ Maj Nyby, suppleant

Valberedningen

- ↳ Ulla Honkanen, sammankallande
- ↳ Eric Höglund, ledamot
- ↳ Carola Wallin, ledamot

Revisorer (internt)

- ↳ Anne-Christine Viljanen, ordinarie
- ↳ Inger Nyblom, revisorssuppleant

Special: Önningebykolonin

Med anledning av Ålands 100-åriga självstyrelse riktar vi denna gång lite extra uppmärksamhet mot den konsthistoriskt intressanta Önningebykolonin på Åland. Konstnärbyn brukar kallas "Finlands enda konstnärskoloni" och hade en majoritet av kvinnor. För närvarande återges 100 av dess verk i en utställning på Prins Eugens Waldemarsudde i Stockholm.

På Önningebymuseet på Åland kan besökaren själv inspireras av den vackra omgivningen, vilket Tina Stoor från Fris styrelse vittnar om nedan.

- Önningebyvistelse ger mersmak

Lördagen den 28 maj åkte drygt 35 konstintresserade från Samfundet Sverige-Finland och Waldemarsuddes vänförening tillsammans till Önningeby och Mariehamn. Undertecknad följde med som representant för Fris, som är medlem i samfundet. Reseledare var den före detta generalkonsuln på Åland, Ingrid Iremark, som tryggt lotsade oss till buss och båt. Efter en utmärkt brunch ombord anlände vi till Åland.

Vid ankomsten mötte oss Ålands konstmuseums museichef Kjell Ekström, som sedan på ett fängslande och humoristiskt vis guidade oss till Önningebymuseet omgivningarna.

Väl framme vid muséet samlades vi inomhus och blev snart fascinerade av historien om Önningebykollektivet. Besöket gjordes både vid den permanenta delen

och så fick vi en förhandstitt in i sommarutställningen med det aktuella och passande temat Frihet.

Önningeby ligger cirka 15 minuter från Mariehamn, men trots detta tog tillbakaresan flera timmar eftersom vi både besökte Kjells ateljé och stannade vid kanalen i Lemland där vi fick höra mera om kollektivets tillkomst.

← Kjell Ekström.

Akvarellmålning på silkespapper, Anette Gustafsson (2022).

Sista anhalten för dagsutflykten var Ålands konstmuseum där en mycket intressant visning av den permanenta utställningen om Ålands historia ägde rum och där vi avslutningsvis fick njuta av en tillfällig utställning med utställda verk av bland andra Anna Sundblom-Westerlund, Ella Tillema och Erica Signell.

Under middagsbuffén på Rosellafärjan hem konstaterade samtliga deltagare att det varit en lyckad dag, både välorganiserad och intressant. Undertecknad åker gärna tillbaka med vänner och bekanta för att se om och se mera!

Text och foto: Tina Stoor, styrelseledamot

- Första utställningen i Sverige

Utställningen "Ljus över hav och land – Önningebykolonin på Åland" visas just nu på Prins Eugens Waldemarsudde i Stockholm och är den första om kolonin i Sverige. Den innehåller 100 konstverk av de trettioåttio finländska och svenska konstnärer som vistades där 1886–1914.

Utställningen har tillkommit i samarbete mellan Önningebymuseet på Åland och Samfundet Sverige-Finland och ställs ut fram till den 26 mars 2023.

Elin Danielson-Gambogis "Bryggan vid Tomtebo" (1901) är ett av de 100 konstverk som nu visas på Prins Eugens Waldemarsudde. Foto: Önningebymuseet

Önningebykolonin:

- ✦ Var i bruk 1886–1914 i Önningeby, Jomala, Åland
- ✦ Verk som kännetecknas av bl.a. tidstypiskt landskapsmåleri och vänporträtt
- ✦ "Finlands enda konstnärskoloni"
- ✦ Samlade konstnärer från Sverige, Finland och Estland och vars gemenskap gett upphov till ett stort antal verk präglade av inspiration och stark uttrycksfullhet
- ✦ Konsthistorisk signifikans: majoriteten var kvinnor; däribland finlandssvenska Elin Danielson och Hanna Rönneberg. Grundades av finländske Victor Westerholm

Källor: [Prins Eugens Waldemarsudde](#) och [DN](#)

Fris deltog i:

☞ *Seminarium om ryska hot och påverkansoperationer*

I anslutning till Europadagen den 9 maj anordnade Samfundet Sverige-Finland och EU-kommissionens representation i Sverige seminariet "Mellan krig och fred - om ryska hot och påverkansoperationer" i Europahuset. Från Fris deltog förbundsordförande Jack Stenberg, vice ordförande Carita Haaksi och verksamhetskoordinator David Johansson som åhörare.

Det fullspäckade och högaktuella programmet modererades av journalisten Eva Hamilton och innehöll bland annat anföranden av och panelsamtal med Teija Tiilikainen (chef för Hybrid Center of Excellence i Helsingfors), Martin Kragh (Utrikespolitiska institutet), Carl Magnus

Eriksson (Sveriges ambassadör för hybrid-hot), Liisa Talonpoika (Finlands ambassadör för hybridhot), Johan Wiktorin (rådgivare inom underrättelsetjänst och säkerhet) och Maimo Henriksson (Finlands ambassadör i Sverige). Inledningsvis berättade samfundets ordförande Hans Karlander att temat planerats långt innan Rysslands invasion av Ukraina blivit en realitet.

Besök [EU-kommissionen i Sverige på Facebook](#) för att ta del av seminariet i efterhand.

☞ **Stadshuslunch med Finlands president**

Gyllene salen. Foto: Jack Stenberg

Fris ordförande Jack Stenberg och Sverigefinska riksförbundets ordförande Pirkko Karjalainen var tillsammans med ett antal utvalda gäster inbjudna av Stockholms stad till gemensam lunch under Finlands president Sauli Niinistö's Sverige-besök den 18 maj. Lunchen hölls i stadshusets Gyllene salen och deltog gjorde även presidentens fru Jenni Haukio, samt den svenska kungafamiljen. På kvällen samma dag hölls även ett mingel på

den finländska ambassadörens residens i Stockholm där Fris också deltog.

☞ **Ordet Fritt i Gävle**

Foto: Fris

Fris närvarade med en monter på ABF:s kongress Ordet Fritt den 19 maj. Vid montern fanns tid att sprida ordet om finlandssvenskhet, Fris verksamhet och en och annan karamell. Solen höll sig framme och många föreningsaktiva hade anslutit ifrån olika delar av landet för att umgås, fortbilda sig och besöka Läns museet Gävleborg där merparten av seminarierna hölls

☞ **Civilsamhällesforumet "The Peoples' Perspective"**

Verksamhetskoordinator David Johansson deltog den 31 maj-1 juni i Svenska FN-förbundets forum 'The Peoples' Perspective' som anordnades som en slags upptakt inför högnivåkonferensen Stockholm+50 den 2-3 juni. Deltagare var exempelvis representanter från FN-förbundets lokalföreningar i Sverige, från andra länders FN-förbund och andra anslutna riksorganisationer. Under de olika seminariepunkterna utgick panelsamtal, gästtalare och underhållning från teman kopplade till de miljörelaterade globala målen och Agenda 2030. På forumet, som hölls i Kulturhuset, lämnades även ett särskilt [klimatförslag](#) från världens FN-förbund över till den svenska statssekreteraren för bistånd, Jenny Ohlsson.

Det går att ta del av både program och forum i efterhand [här](#). Seminarierna hölls på engelska och var teckenspråkstolkade.

☞ **Seminarieret "Språkens betydelse i kontakterna mellan Sverige och Finland"**

Den 9 juni arrangerade Svenska Finlands Folkting och Finlands ambassad i Sverige ett eftermiddagsseminarium på temat "Språkens betydelse i kontakterna mellan Sverige och Finland". Fris ordförande Jack Stenberg, vice ordförande Carita Haaksi och styrelseledamot Christina Twerin deltog. Barbro Allardt Ljunggren, suppleant i Fris styrelse, fanns också med som representant för Utlandsfinländarparlamentet (UFP). Ta gärna del av seminariet via [Folktingets Youtube-kanal](#).

Rapport från Fris föreningar: – **Umeå Finlandssvenskar**

Nu börjar verksamheten så sakteliga komma i gång igen efter pandemin. Ett tjugotal medlemmar kom till föreningens vårfest vid Finska klubbens stuga vid Nydalasjön lördagen den 21 maj. Det blev en härlig eftermiddag med strålande sol, värme och frånvaro av de kalla vindarna som vi fått dras med till nu.

Vacker utsikt över Nydalasjön vid Finska klubbens stuga där korven hade en strykande åtgång... Vid grillen Curt Renkonen.

Föreningens ordförande Britta Ståhl hälsade välkommen, sedan följde en

tipspromenad med frågor som berörde Finland. Den vanns av Ingalis Storm. Därefter bjöd köksgruppen på grillad finsk korv med potatissallad, grönsallad, kaffe och kaka. De hade förstärkning av grillmästaren Curt Renkonen. Vid dragningen av årets medlemslotteri gynnade fru Fortuna Berit West som vann ett presentkort på en av stadens affärer.

Text och foto: Helge Svens

- **Finlandssvenskar i Uppsala**

Finlandssvenskar i Uppsala genomförde en enkätundersökning i samband med vårt årsmöte den 1 april (inget aprilskämt). Vi ställde fem frågor: 1. Tycker du om de program föreningen erbjuder? 2. Vill du att det ordnas program lika ofta som tidigare? 3. Tycker du att det istället ska vara mer informella kaffeträffar än program som anordnades tidigare? 4. Tycker du att det vore intressantare att träffas i mindre grupper åt gången, då vi kan träffas hemma hos någon medlem? 5. Föreningen fyller 50 år i år, hur vill du att jubileet ska anordnas? 14 medlemmar svarade. Svaren som levererades ger vår styrelse mandat att fortsätta i samma anda.

FSU har även gjort en "ålderstrappa" (gjordes 2021-11-14) och som visar just det vi "lider brist på", nämligen ungdomar. Av totalt 37 personer (varav två saknas åldersuppgifter på) är resultatet: 2 st. 20-talister; 13 st. 30-talister; 17 st. 40-talister och 3 st. 50-talister.

Vi firar 50 år som förening hela 2022 och är i startgrupparna för planeringen. Festen blir i höst. Under den senaste tiden har föreningens medlemsantal ökat med 10 procent, och i samma anda hoppas vi detta ger ringar på vattnet. FSU önskar de övriga föreningarna i Fris en trevlig sommar!

FSU gm Carola Wallin

Välkommen till Fris

Besök: Bellmansgatan 15 NB, Stockholm

Mejl: kansli@fris.nu

Mobil/SMS: +46 (0)72-329 31 31

Förbundsordförande: Jack Stenberg

Mejl: ordforande@fris.nu

Mobil/SMS: +46 (0) 70-717 44 85

Instagram: @fris.nu

Facebook/Messenger:

@finlandssvenskarnasriks

Hemsida:

www.fris.nu

Finlandssvenskarnas riksförbund i Sverige, Fris, är centralorganisationen för finlandssvenska ideella föreningar som är verksamma i Sverige. Fris grundades 1969 och idag har förbundet cirka 850 medlemmar fördelade på 17 föreningar runt om i landet som alla arbetar för att främja finlandssvensk kultur och finlandssvenska intressen i Sverige och Finland. Fris bedriver informationsverksamhet för ökad kunskap hos Sveriges befolkning om finlandssvenskarna genom att anordna och delta i olika slags kultur-, samhälls- och fritidsaktiviteter samt samarbeta med och påverka organisationer och myndigheter i Sverige och Finland.

**Nästa Fris-Nytt utkommer v. 42
Manusstopp 10 oktober**